

● กอปรธรรม นิละไพจิต

นักวิจัยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD)

www.itd.or.th

นราธิวาส:โมเดลการพัฒนา เศรษฐกิจชายแดน

“Advancing Partnership for Sustainability”

หรือ “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” คือแนวคิดหลัก
ที่รัฐบาลไทยผลักดันในฐานะประธานอาเซียนในปี 2562
หนึ่งในยุทธศาสตร์ของแนวคิดเรื่อง “Partnership”

ที่รัฐบาลไทยเสนอให้อาเซียนพิจารณาถือการ จัดตั้ง “กลไกความร่วมมือ
ด้านการบริหารจัดการชายแดนในอาเซียน” เพื่อรองรับผลกระทบเชิงลบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจและการเชื่อมโยง
เส้นทางคมนาคมในภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อกระชับความร่วมมือกับ
ประเทศเพื่อนบ้านอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมข้ามชาติ การพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า และการเดินทางข้ามแดน
อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ชายแดนไทย-มาเลเซียบริเวณจ.นราธิวาสเป็นชายแดนที่มี
ศักยภาพต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีจุดผ่านแดน 3 แห่ง
ได้แก่ ด่านสุโงโกล-ลก เชื่อมต่อกับด่านรันตูบันยัง รัฐกลันตัน ด่านตากใบ
เชื่อมกับด่านเบ็งกอลัน กูโบร์ รัฐกลันตัน และด่านบูเกตาเชื่อมกับด่านบูเกะบูง
อ รัฐกลันตัน สถิติจากสำนักงานพาณิชย์จ.นราธิวาสพบว่า มูลค่าการค้า
ทั้ง 3 ด่านระหว่างปี 2556-2558 มีมูลค่าการค้ารวมกว่า 7,764 ล้านบาท ขณะที่
ภาพรวมการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียช่วงปี 2561-2562 มีมูลค่าสูง
เป็นอันดับ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับชายแดนด้านอื่นๆ ของไทย

จุดแข็งสำคัญของการค้าชายแดนนราธิวาสคือสายสัมพันธ์ของ
ผู้คน 2 ประเทศทั้งในแง่ของอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม
และความเป็นเครือญาติ ประชาชน 2 ประเทศข้ามแดนไปมาหาสู่กัน
จับจ่ายใช้สอย และมีการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทั้งแบบที่เป็นทางการ

และไม่เป็นทางการซึ่งไม่สามารถประเมินมูลค่าได้ อย่างไรก็ตาม
อุปสรรคสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนนราธิวาสที่สำคัญ
มี 3 ประการ ดังนี้

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เสถียรภาพและความมั่นคง
ในพื้นที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและผู้ประกอบการ และ
ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐทั้ง 2 ประเทศต้องเข้มงวดในการควบคุม
กิจการชายแดนมากยิ่งขึ้น

ค่าเงินริงกิตของมาเลเซียอ่อนตัวลงในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาเนื่องจาก
มาเลเซียมีภาระหนี้ต่างประเทศสูง ประกอบกับการส่งออกของมาเลเซีย
ตกต่ำเพราะเป็นผลจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐกับจีน ค่าเงินริงกิต
ที่อ่อนตัว ขณะที่ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ทำให้สินค้าไทยในสายตาของ
ผู้บริโภคชาวมาเลเซียราคาแพงขึ้น จึงส่งผลให้สถานการณ์การค้าชายแดน
ไทย-มาเลเซียซบเซาอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย
มีกำลังซื้อลดลง

ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน การข้ามแดนและขนส่งสินค้า
บริเวณด่านตากใบไม่มีสะพานข้ามพรมแดน ต้องอาศัยแพขนานยนต์
ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและผู้ประกอบการ
ส่งผลให้การข้ามแดนแต่ละครั้งใช้เวลานาน ประชาชนจึงหันไปใช้บริการ
ด่านสุโงโกล-ลกที่มีความคับคั่งมากกว่า

อย่างไรก็ดี ได้มีความพยายามกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ภายใต้
ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในจ.นราธิวาสกับหน่วยงานของ
มาเลเซียทั้งในระดับตำบล อำเภอ และรัฐกลันตัน ทั้งวิธีที่เป็นทางการและไม่
เป็นทางการเพื่อสร้างความไว้วางใจในการดำเนินโครงการต่างๆ ร่วมกัน
เพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย อาทิ การจัด
เทศกาลอาหาร วัฒนธรรม และการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น

หากมองข้ามสถานการณ์ความไม่สงบแล้วชายแดนจ.นราธิวาส
ถือว่ามีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบทั้งในแง่ของภูมิรัฐศาสตร์และ
ภูมิเศรษฐกิจ มีศักยภาพที่จะพัฒนาได้อีกไกลเพื่อสร้างความกินดีอยู่ดี
บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตลอดจนสามารถกระชับ
ความร่วมมือระหว่างประเทศอันจะนำไปสู่การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน
และยกระดับเป็นโมเดลการบริหารกิจการชายแดนของอาเซียนได้
ในที่สุด